

RIKSDAGENS SVAR 366/2010 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser, lag om utredning av militära luftfartsolyckor samt till lagar om ändring av vissa lagar i anslutning till dem och till lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i ändringen i kapitel XI-1 i bilagan till 1974 års internationella konvention om säkerheten för människoliv till sjöss

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lag om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser, lag om utredning av militära luftfartsolyckor samt till lagar om ändring av vissa lagar i anslutning till dem och till lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i ändringen i kapitel XI-1 i bilagan till 1974 års internationella konvention om säkerheten för människoliv till sjöss (RP 204/2010 rd).

Beredning i utskott

Förvaltningsutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (FvUB 40/2010 rd).

Beslut

Riksdagen har

godkänt konventionen i propositionen.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Syftet med säkerhetsutredningar

Syftet med säkerhetsutredningar är att öka den allmänna säkerheten, att förebygga olyckor och tillbud och att förhindra skador till följd av olyckor.

Säkerhetsutredningar görs inte för att klarlägga rättsligt ansvar.

2 §

Olyckor och tillbud som ska utredas

Olycksutredningscentralen ska utreda

1) olyckor som bör anses särskilt allvarliga på grund av antalet döda eller skadade eller på grund av omfattningen av skador på miljön, egendom eller förmögenhet eller på grund av olyckans art (*stor olycka*),

2) olyckor och allvarliga tillbud i luftfart enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 996/2010 om utredning och förebyggande av olyckor och tillbud inom civil luftfart och om upphävande av direktiv 94/56/EG (*flyghaveriförordningen*) och i bilaga 13 kap. 1 i konventionen angående internationell civil luftfart (FördrS 11/1949), jämte ändringar,

3) allvarliga olyckor i järnvägstrafiken enligt definitionen i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/49/EG om säkerhet på gemenskapens järnvägar och om ändring av rådets direktiv 95/18/EG om tillstånd för järnvägsföretag och direktiv 2001/14/EG om tilldelning av infrastrukturkapacitet, uttag av avgifter för utnyttjande av järnvägsinfrastruktur och utfärdande av säkerhetsintyg (*järnvägssäkerhetsdirektivet*) samt motsvarande olyckor i privat och ofentlig spårtrafik,

4) mycket allvarliga sjöolyckor enligt definitionen i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/18/EG om grundläggande principer för utredning av olyckor i sjötransport-

sektorn och om ändring av rådets direktiv 1999/35/EG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/59/EG (*sjöolycksdirektivet*) och i den kod avseende internationell standard och rekommendationer för olycksfallsutredningar vid olyckor och tillbud till sjöss, som avses i regel 6 i kap. 1 i bilaga XI i 1974 års internationella konvention om säkerheten för människoliv till sjöss (FördrS 11/1981) jämte ändringar, samt motsvarande olyckor i insjötrafiken.

Enligt denna lag kan tillbud till stora olyckor samt andra olyckor och tillbud utredas.

Enligt denna lag kan en gemensam utredning göras när det är fråga om flera liknande olyckor eller tillbud (*temautredning*).

Även sådana exceptionella händelser som avses i 5 kap. kan utredas enligt denna lag.

3 §

Tillämpning av bestämmelserna om utredning av olyckor

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, ska bestämmelserna i denna lag om utredning av olyckor tillämpas på utredning av sådana tillbud som avses i 2 § 1 och 2 mom., på utredning av sådana exceptionella händelser som avses i 5 kap. och på temautredningar.

4 §

Förhållandet till annan lagstiftning

I en utredning ska utöver denna lag Europeiska unionens lagstiftning om utredning av olyckor och internationella förpliktelser som binder Finland iakttas.

Flyghaveriförordningen ska tillämpas på utredning av sådana olyckor och allvarliga tillbud som avses i förordningen. I en utredning ska dessutom bestämmelserna i denna lag iakttas.

Särskilda bestämmelser finns om utredning av militära luftfartsolyckor och av trafikolyckor på väg och i terräng.

Om en olycka som avses i 3 mom. är en stor olycka eller ett tillbud till en sådan, ska den dock utredas enligt denna lag.

5 §

Utredningens innehåll

Vid en säkerhetsutredning ska händelseförloppet, orsaker och följder samt räddningsinsatserna och myndigheternas åtgärder klarläggas.

Vid utredningen ska särskilt klarläggas om säkerheten i tillräcklig utsträckning har beaktats i den verksamhet som har lett till olyckan samt vid planeringen, tillverkningen, byggandet och användningen av de anläggningar och konstruktioner som har orsakat eller har drabbats av olyckan eller tillbudet. Dessutom ska det utredas om ledningen, övervakningen och inspektionen har ordnats och skötts som sig bör. Vid behov ska det också utredas om det eventuellt finns brister i gällande bestämmelser och föreskrifter om säkerheten och myndigheterna.

6 §

Territoriell behörighet

En säkerhetsutredning kan genomföras när det gäller olyckor som har inträffat i Finland. Även sjöolyckor som har inträffat inom den arrenderade delen av Saima kanal kan utredas.

När det gäller en olycka som har inträffat utanför Finland kan en säkerhetsutredning genomföras enligt vad som föreskrivs i Europeiska unionens lagstiftning om utredning av olyckor eller i en internationell förpliktelse som binder Finland.

Oberoende av var en olycka har inträffat kan olyckans följder för Finland utredas liksom även andra i 5 § avsedda omständigheter till den del de gäller finska myndigheters och i olyckan inblandade finländares handlande.

7 §

Beslut att inte genomföra en utredning

En utredning behöver inte genomföras, om en överenskommelse med stöd av Europeiska unionens lagstiftning eller en internationell förpliktelse som binder Finland har träffats om att en

annan stats myndighet eller en internationell organisation genomför utredningen.

2 kap.

Organisatoriska bestämmelser

8 §

Olycksutredningscentralen

För säkerhetsutredningar finns i anslutning till justitieministeriet Olycksutredningscentralen. Centralen utför sina uppgifter självständigt och oberoende.

Olycksutredningscentralen ska utreda sådana olyckor och tillbud som avses i 2 § 1—3 mom. Dessutom ska centralen

1) dra försorg om allmän organisation, planering, styrning, information och tillsyn som gäller säkerhetsutredningar,

2) utbilda personer som lämpar sig att vara utredare,

3) upprätthålla beredskap att snabbt inleda utredningar,

4) sköta det internationella samarbete som gäller säkerhetsutredningar,

5) ge säkerhetsrekommendationer och följa hur de iakttas.

Olycksutredningscentralen är den nationella myndighet för säkerhetsutredning inom civil luftfart som avses i flyghaveriförordningen.

9 §

Centralens organisation

Vid Olycksutredningscentralen finns en direktör, tjänstemän som utför säkerhetsutredningar och andra tjänstemän samt vid behov annan personal.

Direktören ska leda, övervaka och utveckla verksamheten vid Olycksutredningscentralen och svara för verksamhetens kvalitet och resultat. Direktören utnämns av statsrådet.

Olycksutredningscentralen har en arbetsordning som fastställs av direktören. I arbetsordningen ska det finnas bestämmelser om centra-

lens organisation, personalens uppgifter, handläggning och avgörande av ärenden och om annan allmän organisering av verksamheten.

10 §

Särskilda behörighetsvillkor

Behörighetsvillkor för direktören för Olycksutredningscentralen är högre högskoleexamen, god förtroenhet med centralens verksamhetsområde samt i praktiken visad ledarförmåga och erfarenhet av ledarskap.

Behörighetsvillkor för de tjänstemän som utför säkerhetsutredningar är för uppgiften lämplig utbildning samt sådan skicklighet och erfarenhet som krävs för att tjänsten ska kunna skötas med framgång.

11 §

Experter vid Olycksutredningscentralen

Olycksutredningscentralen kan som hjälp vid säkerhetsutredningar anlita utomstående experter (*expert vid Olycksutredningscentralen*).

Bestämmelserna i 10 § 2 mom. om behörighetsvillkor ska tillämpas på experterna vid Olycksutredningscentralen.

12 §

Företrädare för andra stater

Om en olycka som ska utredas av Finland har ett väsentligt intresse för en annan stat, kan en representant för den staten bistå vid utredningen på det sätt som i Europeiska unionens lagstiftning eller i en internationell förpliktelse som binder Finland föreskrivs om utredning av olyckor eller om detta av någon annan orsak anses behövligt. Beslut om att en representant för en annan stat ska delta i utredningen fattas av Olycksutredningscentralen.

Om en olycka som ska utredas av någon annan stat eller en internationell organisation har ett väsentligt intresse för Finland, kan Olycksutredningscentralen vidta de åtgärder som behövs

för att en representant för Finland ska kunna delta i utredningen.

13 §

Utredningskommission

Olycksutredningscentralen kan tillsätta en utredningskommission för en säkerhetsutredning. Om en expert vid Olycksutredningscentralen anlitas som hjälp i en utredning, ska en utredningskommission tillsättas för utredningen.

En utredningskommission ska bestå av ett behövligt antal medlemmar, som har tillräcklig sakkunskap inom de områden som är centrala för utredningen. Till medlem i en utredningskommission kan utses tjänstemän vid Olycksutredningscentralen eller någon annan myndighet eller experter vid Olycksutredningscentralen som har gett sitt samtycke. Olycksutredningscentralen utser en av medlemmarna till chef för utredningskommissionen.

Olycksutredningscentralen kan ändra utredningskommissionens sammansättning, om det är nödvändigt för att åstadkomma en sakkunnig, oberoende och opartisk utredning.

En tjänsteman vid en annan myndighet samt en expert vid Olycksutredningscentralen som utses till en utredningskommission ska ges ett skriftligt förordnande.

14 §

Jäv

Angående jäv för tjänstemän vid Olycksutredningscentralen, medlemmar av en utredningskommission och andra som deltar i en utredning gäller det som i 28 § 1 mom. 4—7 punkten i förvaltningslagen (434/2003) föreskrivs om jäv för tjänstemän vid handläggning av ett ärende. Dessutom är de jäviga,

1) om de eller någon närstående har lidit skada genom den olycka som ska utredas eller om någon närstående har omkommit i olyckan,

2) om de eller någon närstående kan bli ställd till svars för olyckan eller för skada som har uppkommit genom den,

3) om utredningen eller resultaten av den kan förväntas medföra nytta eller skada för dem eller för någon närstående, eller

4) om de eller någon närstående är anställda hos ett ämbetsverk eller en inrättning vars verksamhet kan bli föremål för utredning i en säkerhetsutredning som görs med anledning av en olycka.

Som närstående betraktas de som avses i 28 § 2 och 3 mom. i förvaltningslagen. I fråga om verkan av jäv gäller 27, 29 och 30 § i förvaltningslagen.

15 §

Tjänsteansvar

I uppdrag enligt denna lag ska bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på experterna vid Olycksutredningscentralen och på de företrädare för en annan stat som avses i 12 §. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

3 kap.

Utredning

16 §

Anmälningsskyldighet

En myndighet som deltar i räddningsarbetet på en olycksplats ska utan dröjsmål underrätta Olycksutredningscentralen, om händelsen enligt myndighetens bedömning kan bli föremål för utredning enligt denna lag.

Anmälningsskyldiga är även

- 1) Trafiksäkerhetsverket,
- 2) Trafikverket,
- 3) regionförvaltningsverken,
- 4) andra säkerhetsövervakande myndigheter inom myndighetens eget verksamhetsområde,
- 5) den som har tagit emot en anmälan om en olycka eller ett tillbud,
- 6) en juridisk person som är inblandad i en olycka eller ett tillbud som har inträffat i sådan

trafik som avses i 2 § 1 mom. 2—4 punkten eller som uppenbart lider skada av en sådan olycka.

En domstol som har tagit emot en sådan anmälan av en fartygsbefälhavare om sjöförklaring som avses i 18 kap. 7 § 2 mom. i sjölagen (674/1994) ska utan dröjsmål förmedla anmälan till Olycksutredningscentralen och ge centralen tillfälle att delta i sjöförklaringsutredningen och att där ställa frågor.

17 §

Inledande utredning

Olycksutredningscentralen fattar beslut om att inleda en säkerhetsutredning och om hur omfattande den ska vara.

När det gäller olyckor som avses i 2 § 2 och 3 mom. genomförs en säkerhetsutredning, om detta behövs med hänsyn till det i 1 § nämnda syftet med en utredning. Vid bedömningen av om en utredning ska inledas beaktas dessutom

- 1) olyckans allvarlighetsgrad och art,
- 2) hur frekventa motsvarande olyckor är och sannolikheten för att de upprepas,
- 3) om en säkerhetsövervakande myndighet eller någon som är inblandad i saken eller någon annan har begärt att en utredning ska genomföras,
- 4) om en utredning kan ge betydelsefull säkerhetskunskap,
- 5) om olyckan orsakat fara för flera personer samtidigt,
- 6) om någon annan aktör utreder olyckan.

Olycksutredningscentralen svarar för att en säkerhetsutredning inleds, om ett sådant ro-rofartyg eller höghastighetspassagerarfartyg som avses i artikel 3 i sjöolycksdirektivet är inblandat i en olycka och olyckan har skett på finskt territorialvatten eller fartyget senast har besökt Finland.

18 §

Preliminär utredning

För att säkerställa förutsättningarna för en utredning kan Olycksutredningscentralen inleda

en preliminär utredning redan innan beslut om att inleda en utredning har fattats.

Beträffande behörigheten för en expert vid Olycksutredningscentralen, som centralen skickar till olycksplatsen för att göra en preliminär utredning, tillämpas det som i 19 § föreskrivs om säkrande av förutsättningarna för en utredning, i 20 § om rätt att få uppgifter, i 22 § om inspektionsrätt och i 23 § om hörande.

Den myndighet eller aktör som har inlett en säkerhetsutredning ska överlämna sitt utredningsmaterial till Olycksutredningscentralen när centralen har påbörjat utredningen.

19 §

Säkrande av förutsättningarna för en utredning

Den tjänsteman vid Olycksutredningscentralen som utför en utredning och varje medlem av en utredningskommission (*utredare*) har rätt att få tillträde till olycksplatsen och att där inspektera föremål, anläggningar och konstruktioner som har samband med olyckan.

Olycksutredningscentralen och utredningskommissionens chef kan bestämma att olycksplatsen ska spärras av och förbjuda att i olyckan omkomna förs bort eller flyttas, om detta är nödvändigt för säkerhetsutredningen.

Föremål och annat material på olycksplatsen som kan ha betydelse för utredningen får inte utan tillstånd av Olycksutredningscentralen eller utredningskommissionens chef förstöras, föras bort eller rubbas, om inte tvingande skäl föreligger. Centralen och utredningskommissionens chef ska se till att materialet förtecknas.

Beslut och förbud enligt 2 eller 3 mom. i syfte att säkra förutsättningarna för en utredning ska återkallas så snart de inte längre är nödvändiga för utredningen.

20 §

Rätt att få uppgifter

En utredare har oberoende av bestämmelserna om sekretess och utan avgift rätt att av myn-

digheter och andra som sköter offentliga uppdrag få för utredningen

1) behövliga uppgifter ur sådant polis- och förundersökningsmaterial och om sådan utredning av dödsorsak som gäller saken,

2) behövliga uppgifter om polisens, räddningsväsendets, nödcentralers, hälsovårdsmyndigheters och andra myndigheters verksamhet i samband med olyckan och om deras beredskap för olyckor,

3) nödvändiga uppgifter från apparater som har registrerat i olyckan inblandade fordon, anläggningars och signal- och trafikledningssystemers verksamhet, omständigheter kring olyckan och tele- och datakommunikation samt motsvarande upptagningar som har samband med olyckan,

4) nödvändiga uppgifter om i olyckan inblandade personers hälsotillstånd, samt

5) andra uppgifter som är nödvändiga för att utreda händelseförlopp eller omständigheter som påverkat uppkomsten eller följderna av en olycka eller ett tillbud eller därmed jämförliga omständigheter.

En utredare har oberoende av bestämmelserna om sekretess rätt att av en enskild aktör som har varit inblandad i en olycka få uppgifter som är nödvändiga för att genomföra en säkerhetsutredning. Skyldigheten att ge uppgifter gäller även andra enskilda aktörer som genom iakttagelser vid olyckan eller av någon annan orsak har uppgifter om olyckan.

En utredare har rätt att även av enskilda aktörer få uppgifter som avses i 1 mom. 3 punkten samt rätt att få i 4 punkten avsedda uppgifter av privata samfund och verksamhetsenheter som bedriver hälso- och sjukvård och av yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.

Utredaren har rätt att få de uppgifter som avses i 1—3 mom. i den form denne begär och genom teknisk anslutning eller på annat sätt i elektronisk form.

21 §

Rätt att få uppgifter av teleföretag

En utredare har oberoende av bestämmelserna om sekretess rätt att av teleföretag som avses i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation (516/2004) få identifierings- och lokaliseringssuppgifter om en sådan anslutning eller terminalutrustning som med fog kan antas ha funnits på den olycksplats utredningen gäller samt uppgifter om anslutningens abonnent, användare och installeringsadress enligt vad som föreskrivs i 97 och 98 § i kommunikationsmarknadslagen (393/2003).

Rätt att få uppgifter som avses i 1 mom. föreligger endast om uppgifterna är nödvändiga för att utreda händelseförloppet eller orsaken till eller följderna av den olycka som utreds.

Uppgifterna kan lämnas genom teknisk anslutning eller annars elektroniskt.

22 §

Inspektionsrätt

En utredare har rätt att omhänderta och inspektera föremål och dokument, om detta är nödvändigt för att genomföra en säkerhetsutredning. Utredaren får utföra test med föremålen och lösgöra delar från dem samt ta prov, om det är nödvändigt för utredningarna.

Utredaren har rätt att få tillträde till transportmedel, kontorslokaler och andra utrymmen och områden, om information som behövs för säkerhetsutredningen därigenom kan fås. Rätt att få tillträde till utrymmen som har använts för permanent boende föreligger dock endast om det är nödvändigt för att förebygga olyckor och tillbud eller för att erhålla upplysningar som är nödvändiga för att förhindra skador till följd av olyckor. En expert vid Olycksutredningscentralen har rätt att få tillträde till lokaler som har använts för permanent boende endast som assistent till en tjänsteman vid centralen eller om det i lokalen samtidigt finns en tjänsteman vid en annan myndighet som utför uppgifter inom sin behörighet. På andra än finska medborgares rätt att få tillträ-

de till områden i försvarsmaktens besittning tillämpas 15 § i lagen om försvarsmakten (551/2007), om inte något annat följer av en internationell förpliktelse som binder Finland eller av Europeiska unionens lagstiftning.

En utredning kräver inte ett förhandsgodkännande enligt artikel 12 i flyghaveriförordningen.

23 §

Hörande

En utredare kan höra de inblandade i en olycka samt experter och var och en som kan antas kunna ge uppgifter som behövs i utredningen.

Vid hörandet får andra vara närvarande endast om Olycksutredningscentralen eller utredningskommissionens chef så bestämmer. När en omyndig hörs ska dock dennes vårdnadshavare eller intressebevakare eller någon annan laglig företrädare vara närvarande. Vid ett hörande får dessutom den hördes biträde eller ombud vara närvarande.

Den som hörs ska informeras om sina rättigheter och sin ställning vid hörandet.

24 §

Utredningar och utlåtanden

Olycksutredningscentralen eller utredningskommissionen kan i frågor som kräver särskild expertis beställa utredningar av andra myndigheter eller av enskilda aktörer eller begära utlåtande av dem i särskilda frågor.

25 §

Upptäckt av risk för olycka medan utredning pågår

Olycksutredningscentralen ska underrätta den behöriga myndigheten, om det medan en säkerhetsutredning pågår upptäcks fel eller brister som myndigheten skyndsamt borde rätta till för att en ny olycka ska kunna förhindras.

26 §

Olycksutredningscentralens och utredningskommissioners beslutanderätt

Beslut som chefen för en utredningskommission fattar med stöd av 19 och 23 § ska iakttas i utredningen, om inte Olycksutredningscentralen beslutar något annat.

4 kap.

Utredningsrapport

27 §

Utredningsrapport

Över varje säkerhetsutredning ska det sammanställas en offentlig rapport i en omfattning som är lämplig i förhållande till olyckans allvarlighetsgrad.

Utredningsrapporten ska innehålla en redogörelse för olyckans förlopp, faktorer som har lett till olyckan och olyckans följder samt säkerhetsrekommendationer till behöriga myndigheter och andra aktörer om åtgärder som behövs för att öka den allmänna säkerheten, förebygga nya olyckor och tillbud, förhindra skador och för att effektivisera räddningsmyndigheters och andra myndigheters verksamhet. Utredningsrapporten får inte innehålla identitetsuppgifter om enskilda personer som har varit inblandade i olyckan eller som har hörts i samband med utredningen.

Utredningsrapporten ska undertecknas av de utredare som har deltagit i utredningen. Eventuella avvikande meningar ska bifogas rapporten.

Med avvikelse från 2 mom. kan säkerhetsrekommendationer i en utredningsrapport över en olycka i järnvägstrafiken inte ställas till enskilda aktörer.

28 §

Yttranden av myndigheter och inblandade

Innan en utredningsrapport färdigställs ska de som har varit inblandade i olyckan och de myndigheter som svarar för övervakningen inom det

område olyckan gäller ges tillfälle att säga sin åsikt om rapportutkastet.

En skälig tidsfrist ska sättas ut för yttrandet.

Yttrandena eller en sammanfattning av dem ska tas in i utredningsrapporten eller i en bilaga till den. Yttranden av enskilda personer ska dock inte tas in i rapporten.

29 §

Avslutande av utredningen

Utredningen avslutas när utredningsrapporten undertecknas. Att utredningen har avslutats hindrar inte att en ny utredning görs i saken, om detta behövs till följd av någon ny och betydelsefull omständighet som har kommit fram efter att utredningen avslutades.

30 §

Uppföljning av säkerhetsrekommendationer

Olycksutredningscentralen ska följa hur säkerhetsrekommendationerna i en utredningsrapport genomförs.

Myndigheter och andra aktörer ska på begäran av Olycksutredningscentralen redogöra för vilka åtgärder de har vidtagit med anledning av de säkerhetsrekommendationer som har ställts till dem.

En myndighet ska årligen ge Olycksutredningscentralen en redogörelse för vilka åtgärder den har vidtagit med anledning av de säkerhetsrekommendationer som har ställts till den i en utredningsrapport med anledning av en olycka i järnvägstrafiken.

5 kap.

Utredning av exceptionella händelser

31 §

Exceptionell händelse

Med *exceptionell händelse* avses sådana synnerligen allvarliga händelser som inte är olyckor

men som har lett till döden eller har hotat eller allvarligt skadat samhälleliga basfunktioner.

32 §

Beslut om att inleda utredning av en exceptionell händelse

Beslut om att inleda utredning av en exceptionell händelse fattas av statsrådet.

För utredningen av en exceptionell händelse kan statsrådet tillsätta en utredningskommission i anslutning till justitieministeriet. Utredningskommissionen fullgör sitt uppdrag självständigt och oberoende.

33 §

Utredning av exceptionella händelser

Utöver det som föreskrivs i 5 § 1 mom. kan det i utredningar av exceptionella händelser klarläggas omständigheter som gäller den som har orsakat händelsen, i den omfattning detta är nödvändigt för få information som behövs för att förebygga motsvarande händelser i framtiden.

34 §

Utredningskommissionernas befogenheter

På befogenheterna för en i 32 § 2 mom. avsedd utredningskommissions chef och medlemmar tillämpas bestämmelserna i 3 kap. om befogenheterna för en utredningskommissions chef och för utredare.

Utöver det som i 20 § föreskrivs om rätten att få uppgifter har en utredningskommission som har tillsatts för att utreda en exceptionell händelse rätt att få sådana uppgifter om innehållet i förtroliga meddelanden som ingår i eventuellt förundersökningsmaterial och som är nödvändiga med hänsyn till syftet med utredningen.

35 §

Utredningsrapport över en exceptionell händelse

Utredningskommissionen ska sammanställa en utredningsrapport över utredningen av en exceptionell händelse. Rapporten lämnas till statsrådet.

36 §

Uppföljning av säkerhetsrekommendationer med anledning av exceptionella händelser

Varje ministerium följer inom sitt ansvarsområde hur åtgärder med anledning av säkerhetsrekommendationer som getts vid utredning av exceptionella händelser genomförs.

Justitieministeriet kan begära att myndigheter och andra aktörer redogör för vilka åtgärder de har vidtagit med anledning av säkerhetsrekommendationerna.

37 §

Arkivering av utredningsmaterial

Chefen för utredningskommissionen ska se till att dokument som uppsatts för och av utredningskommissionen ordnas för att arkiveras av Olycksutredningscentralen. Efter att utredningen har avslutats beslutar Olycksutredningscentralen om utlämnande av dokument.

6 kap.

Särskilda bestämmelser

38 §

Information om hur en utredning framskrider

Olycksutredningscentralen ska informera om varje utredning och om hur den framskrider.

Information om hur utredningen framskrider ska i synnerhet ges skadelidande, anhöriga till omkomna, de myndigheter som har deltagit i räddningsarbetet och dem som annars kan påver-

kas av olyckans följder. Har olyckan inträffat i förhållanden som har samband med arbete, ska representanter för arbetsmarknadsorganisationerna informeras.

Olycksutredningscentralen ska underrätta den som har gjort en anmälan enligt 16 § samt förundersökningsmyndigheten när en säkerhetsutredning inleds och avslutas.

När information om en säkerhetsutredning lämnas enligt artikel 15.4 och 15.5 i flyghaverieförordningen avses med anhöriga offrets make, barn, barnbarn, syskon, föräldrar, mor- och farföräldrar samt personer som annars står offret exceptionellt nära.

39 §

Utlämnande av sekretessbelagd information

Olycksutredningscentralen kan utöver det som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och oberoende av bestämmelserna om sekretess lämna ut uppgifter som har erhållits i en säkerhetsutredning till andra som med stöd av lag utför en säkerhetsutredning, om det är nödvändigt för att genomföra utredningen, samt till myndigheter för andra ändamål, om det är nödvändigt för att säkra ett viktigt allmänt intresse.

Med avvikelse från 1 mom. kan Olycksutredningscentralen oberoende av bestämmelserna om sekretess lämna ut uppgifter som har erhållits i en säkerhetsutredning till förundersöknings- och åklagarmyndigheten endast om uppgifterna är nödvändiga för att reda ut ett brott för vilket det i lag föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år. Centralen får dock inte till förundersöknings- eller åklagarmyndigheten lämna ut uppgifter som avses i 21 § och inte heller uppgifter som till väsentliga delar har inhämtats hos personer som i egenskap av vittne i förundersökning eller rättegång är skyldiga eller berättigade att vägra vittna om saken i fråga, om inte den som har rätt att vägra vittna samtycker till att uppgiften lämnas ut.

En myndighet som har fått en uppgift med stöd av 1 mom. får inte vidta rättsliga åtgärder på grund av en sådan överträdelse begången av

oaktsamhet som myndigheten får kännedom om enbart på basis av de uppgifter den har fått från Olycksutredningscentralen.

Sekretessbelagda uppgifter som Olycksutredningscentralen har fått av en främmande stats myndighet som svarar för säkerhetsutredningar eller vid en säkerhetsutredning i en annan stat får centralen inte lämna vidare i strid med de villkor som ställdes när centralen erhöll uppgifterna.

40 §

Vittnesförbud

Utöver det som föreskrivs i 17 kap. 23 § i rättegångsbalken får en tjänsteman vid Olycksutredningscentralen, en medlem av en utredningskommission eller någon annan som deltar i en säkerhetsutredning inte vittna om vad han eller hon i ett enskilt utredningsuppdrag har fått veta om en olycka, om inte synnerligen viktiga skäl kräver att personen i fråga hörs.

Ett förbud som avses i 1 mom. gäller trots att vittnet inte längre har samma ställning som när han eller hon fick kännedom om det som skulle bevisas.

41 §

Bistående av utredningsmyndigheter i andra stater

Olycksutredningscentralen kan på begäran av en främmande stats myndighet som svarar för säkerhetsutredningar bistå vid en säkerhetsutredning. Beträffande behörigheten för en tjänsteman vid Olycksutredningscentralen som bistår vid en utredning tillämpas bestämmelserna i 19—24 §.

42 §

Samarbete och handräckning

Utredningsåtgärder kan, i den omfattning Olycksutredningscentralen anser samarbete vara ändamålsenligt för en säkerhetsutredning, vidtas i samarbete med en myndighet som i samma

ärendet utför förundersökning eller utredning av dödsorsak.

Olycksutredningscentralen har rätt att på begäran få handräckning av polisen för att genomföra och säkra en säkerhetsutredning.

En myndighet ska på begäran av Olycksutredningscentralen eller en sådan utredningskommission som avses i 5 kap. göra sådana utredningar och undersökningar inom sitt verksamhetsområde som är nödvändiga med hänsyn till syftet med en säkerhetsutredning och som centralen eller kommissionen inte själv kan göra samt även i övrigt ge dem sådan handräckning som de behöver.

43 §

Tjänstledighet

En medlem av en utredningskommission som innehar en statlig tjänst befrias från tjänsteutövningen medan han eller hon deltar i utredningen, utom i det fall att utredningsuppgifterna kan skötas vid sidan av den egna tjänsten utan att säkerhetsutredningen eller syftet med den äventyras.

44 §

Identitetskort som utfärdas av Olycksutredningscentralen

Tjänstemän och experter vid Olycksutredningscentralen ska ha ett identitetskort som utfärdas av centralen. Identitetskortet ska visas upp vid behov och på begäran.

Identitetskortet gäller en bestämd tid. Därefter ska det lämnas tillbaka till Olycksutredningscentralen. Centralen bestämmer hur länge kortet är giltigt.

45 §

Arvoden och ersättningar

Till de medlemmar i en utredningskommission som inte är tjänstemän vid Olycksutred-

ningscentralen betalas arvode för uppdraget. Justitieministeriet fastställer grunderna för arvodet. Resekostnader ersätts enligt statens tjänstkollektivavtal om ersättning av resekostnader.

Den som hörs i en säkerhetsutredning har rätt att få skälig ersättning för behövliga kostnader för resor och uppehålle samt för ekonomisk förlust.

Den som har lidit skada av åtgärder som avses i 22 § har rätt till full ersättning av statens medel.

46 §

Vite

Olycksutredningscentralen kan bestämma att uppgifter som avses i 20 och 21 § samt föremål och dokument som avses i 22 § 1 mom. ska överlämnas. Centralen kan förena detta åläggande med vite på det sätt som föreskrivs i viteslagen (1113/1990).

Vite får dock inte föreläggas en fysisk person när det finns anledning att misstänka denne för brott och uppgifterna hänför sig till det ärende som är föremål för brottsmisstanke.

47 §

Bemyndigande att utfärda föreskrifter

Olycksutredningscentralen får utfärda föreskrifter om hur säkerhetsutredningar ska genomföras tekniskt.

7 kap.

Ikraftträdande

48 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om undersökning av olyckor (373/1985).

49 §

Övergångsbestämmelser

På en utredning som har påbörjats före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Om någon annanstans i lag finns hänvisningar till lagen om undersökning av olyckor, ska denna lag tillämpas i stället.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

Lag

om utredning av militära luftfartsolyckor

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag gäller säkerhetsutredning som genomförs med anledning av militära luftfartsolyckor.

säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser bestäms om Olycksutredningscentralens uppgifter och befogenheter.

4 §

Militära luftfartsolyckor som ska utredas

Den militära luftfartsmyndigheten ska utreda sådana i 2 § 1 mom. 2 punkten i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser avsedda olyckor och allvarliga tillbud som enbart gäller militär luftfart enligt definitionen i 2 § i luftfartslagen. Om offren vid en sådan olycka är personer som fullgör militärtjänst enligt värnpliktslagen (1438/2007) eller enligt lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor (194/1995), ska olyckan emellertid utredas av Olycksutredningscentralen enligt vad som föreskrivs i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser.

Den militära luftfartsmyndigheten kan under de förutsättningar som anges i 17 § 2 mom. i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser utreda sådana andra olyckor och tillbud vilka uteslutande gäller militär luftfart.

Den militära luftfartsmyndigheten kan genomföra en gemensam utredning (*temautredning*) när det är fråga om flera liknande i 1 och 2 mom. avsedda olyckor och tillbud i militär

2 §

Syftet med säkerhetsutredningar

Syftet med säkerhetsutredningar är att öka den allmänna säkerheten, att förebygga olyckor och tillbud och att förhindra skador till följd av olyckor.

Säkerhetsutredningar görs inte för att klarlägga rättsligt ansvar.

3 §

Förhållandet till annan lagstiftning

Vid utredning av militära luftfartsolyckor tillämpas bestämmelserna i 3, 5—7, 12, 16—27, 29, 30 och 37—44 §, 45 § 2 och 3 mom. och 46 § i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser (/). När den militära luftfartsmyndighet som avses i 2 § i luftfartslagen (1194/2009) sköter sina uppgifter enligt denna lag tillämpas på den vad som i lagen om

luftfart (*militär luftfartsolycka*) som ska utredas av den militära luftfartsmyndigheten.

5 §

Utredningskommissioner för militära luftfartsolyckor

Den militära luftfartsmyndigheten kan för ett år i sänder tillsätta en utredningskommission för utredning av militära luftfartsolyckor. För en enskild utredning kan det också tillsättas en separat utredningskommission.

En utredningskommission ska bestå av ett behövt antal medlemmar. Till medlem kan utses tjänstemän vid försvarsmakten eller vid andra myndigheter eller experter som har samtyckt till uppdraget. Den militära luftfartsmyndigheten utser en av medlemmarna till chef för utredningskommissionen. Den militära luftfartsmyndigheten kan ändra utredningskommissionens sammansättning, om det är nödvändigt för att åstadkomma en sakkunnig, oberoende och opartisk utredning.

En tjänsteman vid en annan myndighet samt en expert som utses till en utredningskommission ska ges ett skriftligt förordnande.

I uppdrag enligt denna lag ska bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på chefen för och de övriga medlemmarna i en utredningskommission. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

6 §

Behörighetsvillkor för medlemmarna i en utredningskommission

Chefen för en utredningskommission ska vara förtrogen med militär luftfart och insatt i frågor som gäller luftfartsolyckor. De övriga medlemmarna ska ha tillräcklig sakkunskap inom de områden som är centrala för utredningen.

7 §

Behandling av utredningsrapporter

Den militära luftfartsmyndigheten bestämmer vilka åtgärder som ska vidtas med anledning av en utredningsrapport över en säkerhetsutredning och rekommendationerna i den.

Den militära luftfartsmyndigheten ska skicka utredningsmaterialet över en militär luftfartsolycka som avses i 4 § 1 mom. till granskningskommissionen för militära luftfartsolyckor och samtidigt meddela vilka beslut som myndigheten har fattat med anledning av materialet.

8 §

Granskningskommissionen för militära luftfartsolyckor

I syfte att förbättra säkerheten i militär luftfart tillsätter försvarsministeriet för tre år i sänder en granskningskommission för militära luftfartsolyckor. Granskningskommissionen består av en ordförande, en vice ordförande och fyra ordinarie medlemmar samt två suppleanter och en sekreterare.

Granskningskommissionens ordförande och vice ordförande ska ha högre högskoleexamen i juridik. De övriga medlemmarna och suppleanterna samt sekreteraren ska vara förtrogna med juridik, luftfart, militär luftfart eller teknik.

På ordföranden, vice ordföranden och de övriga medlemmarna och sekreteraren i granskningskommissionen tillämpas bestämmelserna i 5 § 4 mom. om tjänsteansvar och det som i 14 § i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser föreskrivs om jäv för den som deltar i en utredning.

9 §

Granskningskommissionens uppgifter

Granskningskommissionen för militära luftfartsolyckor har till uppgift att ge den militära luftfartsmyndigheten ett utlåtande om orsakerna till en i 4 § 1 mom. avsedd militär luftfarts-

olycka och om huruvida de åtgärder som vidtagits har varit tillräckliga.

10 §

Arvoden och ersättningar

Till en medlem i en utredningskommission som inte är en person som avses i 36 § i lagen om försvarsmakten (551/2007) betalas arvode för uppdraget. På arvodet tillämpas det som bestäms i och föreskrivs med stöd av 45 § 1 mom. i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser.

Till granskningskommissionens ordförande, vice ordförande och övriga medlemmar samt till suppleanterna och sekreteraren betalas ett arvode. Försvarsministeriet fastställer grunderna för arvoden.

Resekostnader ersätts enligt statens tjänstekollektivavtal om ersättning av resekostnader.

11 §

Bemyndigande att utfärda föreskrifter

Den militära luftfartsmyndigheten får utfärda föreskrifter om hur utredningar av militära luftfartsolyckor ska genomföras tekniskt.

12 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den

20 .

13 §

Övergångsbestämmelser

Har en utredning av en militär luftfartsolycka påbörjats före denna lags ikraftträdande, ska på utredningen tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

En utredningskommission för olyckor vid militär luftfart som har tillsatts med stöd av statsrådets förordning om militär luftfart (1243/2005) arbetar till utgången av sitt mandat som en sådan utredningskommission för militära luftfartsolyckor som avses i denna lag.

Den granskningskommission för utredning av olyckor vid militär luftfart som har tillsatts med stöd av statsrådets förordning om militär luftfart arbetar till utgången av sitt mandat som den granskningskommission för militära luftfartsolyckor som avses i denna lag.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

Lag

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i ändringen i kapitel XI-1 i bilagan till 1974 års internationella konvention om säkerheten för människoliv till sjöss

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i den ändring i kapitel XI-1 i bilagan till 1974 års internationella konvention om sä-

kerheten för människoliv till sjöss (FördrS 11/1981) som gjordes i London den 16 maj 2008 gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Den i 1 § nämnda ändringen samt del I och II i den kod för utredning av olyckor och tillbud till sjöss, olycksutredningskoden, som avses i ändringen publiceras i Finlands författningssamlings fördragsserie. Olycksutredningskoden finns framlagd i sin helhet hos Olycksutred-

ningscentralen, som även lämnar uppgifter om den på finska och svenska.

3 §

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

Lag

om ändring av 24 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) 24 § 1 mom. 8 punkten som följer:

24 §

Sekretessbelagda myndighetshandlingar

Om inte något annat föreskrivs särskilt, är följande myndighetshandlingar sekretessbelagda:

8) handlingar som gäller beredskap för olyckor eller undantagsförhållanden, befolkningsskydd eller utredning enligt lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser (/), om utlämnandet av uppgifter ur en sådan handling skulle skada eller äventyra säkerheten

eller förbättrande av den, befolkningsskyddet eller beredskapen inför undantagsförhållanden, äventyra säkerhetsutredning eller syftet med en säkerhetsutredning eller möjligheterna att få information för en utredning eller om ett utlämnande skulle kränka rättigheterna för offer i olyckor, tillbud eller exceptionella händelser, minnet av offer eller närstående till offer,

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 126 och 127 § i luftfartslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i luftfartslagen (1194/2009) 126 och 127 § som följer:

126 §

Rapportering av luftfartsolyckor och tillbud

Trafiksäkerhetsverket ska underrättas om olyckor och tillbud. Trafiksäkerhetsverket meddelar föreskrifter om hur rapporteringen ska göras.

Olyckor och tillbud ska dessutom anmälas till Olycksutredningscentralen på det sätt som anges i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser (/).

127 §

Utredning av luftfartsolyckor

Bestämmelser om utredning av olyckor och tillbud inom luftfarten finns i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser, i lagen om utredning av militära luftfartsolyckor (/), i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 996/2010 om utredning och förebyggande av olyckor och tillbud inom civil luftfart och om upphävande av direktiv 94/56/EG (*flyghaveriförordningen*) och i Chikagokonventionen.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 18 kap. 15 § i sjölagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i sjölagen (674/1994) 18 kap. 15 §, sådan den lyder i lag 98/1997, som följer:

18 kap.

Dagböcker, sjöförklaring och besiktning

15 §

Befrielse från avgivande av sjöförklaring i vissa fall

Sjöförklaring behövs inte, om händelsen utreds på det sätt som föreskrivs i lagen om säker-

hetsutredning av olyckor och vissa andra händelser (/).

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 80 och 83 § i järnvägslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i järnvägslagen (304/2011) 80 och 83 § som följer:

80 §

Utredning av järnvägsolyckor och tillbud

Bestämmelser om utredning av olyckor och tillbud på järnväg finns i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser (/). En olycka eller ett tillbud som inte utreds med stöd av den lagen kan dock utredas av Trafiksäkerhetsverket, om detta behövs för att främja järnvägssäkerheten.

83 §

Säkerhetsrekommendationer

Trafiksäkerhetsverket ska se till att rekommendationer som getts med stöd av lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser blir vederbörligen beaktade och att bannätsförvaltarna och järnvägsoperatörerna på basis av dem vidtar åtgärder som behövs för att trygga järnvägssystemets säkerhet. Trafiksäkerhetsverket kan vid behov använda administrativt tvång enligt 87 § om en aktör inom järnvägssystemet inte vidtar rekommenderade åtgärder.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 1 § i lagen om undersökning av trafikolyckor på väg och i terräng

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om undersökning av trafikolyckor på väg och i terräng (24/2001) 1 § som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på undersökning av trafikolyckor på väg och i terräng, vilken utförs för att förbättra trafiksäkerheten.

Denna lag tillämpas inte, om Olycksutredningscentralen har fattat beslut om att en utredning ska inledas enligt lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser

(/). En undersökning som har inletts i enlighet med denna lag skall då avbrytas. Om en trafikolycka som avses i denna lag utreds i enlighet med lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser, står uppgifterna från utredningen till förfogande även för undersökningssystemet enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors den 15 mars 2011